

Synlig rengøring efter folkeskole- reformen

Et inspirationskatalog
til bl.a. rengøringsledere,
rengøringsassistenter
og skoleledere

Torben Milandt, 3F
torben.milandt@3f.dk
Berit Jakobsen, FOA
bec016@foa.dk
Rasmus Onslev Kremmer, KL
rnk@kl.dk

Fotograf:
Lars Just
photosbyjust@gmail.com

Ikoner:
www.flaticon.com

Grafisk Design:
Nygårds Maria Bengtsson
maria@nygardsmaria.com

Indledning

Folkeskolereformen har givet forandringer på skoleområdet – både for elever, forældre og lærere. Men også rengøringspersonalets hverdag er mange steder forandret.

Elever og lærere bruger fx skolens lokaler i længere tid. Derfor er det nødvendigt med en nøje planlægning af, hvordan og hvornår det er muligt for rengøringsassistenterne at udføre den daglige rengøringsopgave og stadig sikre det nødvendige kvalitetsniveau i opgaveløsningen.

Rengøringen er en naturlig del af dagligdagen på mange skoler, og opgaven ønskes mange steder fortsat at kunne løses i dagtimerne. Den øgede brug af lokalerne betyder imidlertid, at der skal tænkes anderledes for at sikre en hygiejnisk og ren skole for brugere og et fortsat godt arbejdsmiljø for rengøringsassistenterne.

3F, FOA og KL er gået sammen om et projekt, der skal inspirere til at forbedre og opretholde hygiejniveauet i en hverdag, hvor skolernes lokaler bliver brugt mere. Projektet skal bl.a. give inspiration til,

hvordan rengøringsopgaven kan løses inden for de fastsatte rammer.

Rengøringsledelsen er omdrejningspunktet i udviklingsprocessen. Derfor har projektet også fokus på, at ledelsen har de nødvendige kompetencer til at drive processen. Der er bl.a. blevet tilbudt erfaringsudveksling på tværs af landet i form af en række netværk og et undervisningsforløb for både rengøringsledere og rengøringsassistenter, hvor der eksempelvis er fokuseret på planlægning i forbindelse med rengøringsopgaven.

Resultaterne fra erfaringsnetværkene og uddannelsesforløb er samlet i denne pjece, der skal være med til at inspirere og sætte refleksioner i gang i forhold til, hvordan man i den enkelte kommune kan arbejde med synlig rengøring i en hverdag, hvor skolernes lokaler bliver brugt mere.

Sådan blev inspirationskataloget til

Inspirationskataloget er blevet til på baggrund af erfaringer og interview i forbindelse med en række forskellige forløb:

- To netværksforløb for rengøringsledere og -rengøringsassistenter fra 12 kommuner. Netværkene gav deltagerne mulighed for at dele, diskutere og blive inspireret af hinandens udfordringer og oplæg fra faglige eksperter.
- Kompetenceudviklingsforløb for ledere og medarbejdere i en kommune. Forløbet havde fokus på at give deltagerne redskaber til at kunne måle og bedømme den udførte rengøring ud fra kvalitetsmålesystemer som fx DS INSTA 800 og anbefalinger fra Nationale Retningslinjer for Infektionshygiejne (NIR)
- Arbejdsgangsanalyser i en kommune med henblik på at vise, hvordan man ved planlægning af det daglige arbejde kan udføre rengøringen på skoler helt eller delvist som synlig rengøring.

Hvorfor synlig rengøring?

Synlig rengøring på skoleområdet handler om at give rengøringsassistenternes mulighed for at udføre en del af deres arbejde samtidig med, at elever og lærere er tilstede på skolen. Det kan være med til at forbedre arbejdsmiljøet, gøre kvaliteten i rengøringen bedre og give eleverne en større bevidsthed om rengøringens betydning.

Rengøring kan ifølge eksempelvis Arbejderbevægelsens Erhvervsråd og Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø være et fysisk hårdt område at arbejde med, da der kan være tale om ensidigt gentaget arbejde, som kan være ergonomisk udfordrende.

Synlig rengøring gør det muligt for rengøringsassistenterne i højere grad at være en del af skolens medarbejdergruppe, fordi de er på arbejde samtidig med skolens øvrige personale. Det kan bl.a. have betydning for den gensidige respekt mellem skolens øvrige

personale og rengøringsmedarbejderne og hjælpe med at øge fokus på, at rengøring er et vigtigt fag.

Når synlig rengøring kan øge kvaliteten i rengøringen, skyldes det bl.a., at det kan give bedre mulighed for dialog på arbejdspladsen, samt at der gøres rent i dagslys.

Men der er også visse udfordringer forbundet med synlig rengøring. Folkeskolereformen har fx betydet, at lærere og elever er længere tid på skolerne og derfor bruger både lokaler, toiletter og gangarealer mere. Samtidig er det vigtigt, at rengøringen ikke opleves forstyrrende for elever og lærere.

Det er økonomisk mest fordelagtigt for skolerne, at der gøres rent i dagtimerne, og det er naturligvis ledelsens ansvar at tilrettelægge arbejdstiden i overensstemmelse med overenskomstens regler herom.

Hvad skal der til, for at man kan få synlig rengøring til at fungere?

Selv om synlig rengøring har mange fordele, er det ingen selvfølge, at det fungerer på den enkelte skole. Det stiller særlige krav til tilrettelæggelsen af arbejdet og til koordinationen og samarbejdet mellem rengøringsledelse, rengøringsassistenter, skolens ledelse, lærere og elever. Rengøringen skal planlægges, så den ikke forstyrrer undervisningen, og lokalerne skal være gjort tilstrækkelig klar til rengøring, så rengøringsassistenterne kan udføre deres arbejde.

Det kræver en indsats fra alle parter at få synlig rengøring til at blive en succes. Der er imidlertid en række håndtag, man kan dreje på.

”

Erfaringen viser, at hvis arbejdet planlægges, så man tager den grundige rengøring først på dagen, kan den lette rengøring sagtens foretages i løbet af dagen, hvad enten det er på gangarealer, toiletter, kontorer eller undervisningslokaler. Samtidig kan det give mulighed for at prioritere mere rengøring af toiletter for eksempel

rengøringsleder

En arbejdsplan kan for eksempel se sådan her ud. Dette er en arbejdsplan for et specifikt rengøringsområde og et eksempel på, hvordan rengøringen kan udføres en vilkårlig mandag. Det vil naturligvis være nødvendigt at ændre planen, når der bliver udarbejdet nyt skema.

1. Planlægning af rengøringsindsatsen

Først og fremmest kræver synlig rengøring god planlægning, hvor man prioriterer i sine opgaver. Det kan være en god ide at udføre den grundige rengøring som eksempelvis gulvrengøring i klasselokaler, enten inden disse tages i brug, eller når eleverne er til undervisning i andre lokaler på skolen – fx når de har idræt.

"Erfaringen viser, at hvis arbejdet planlægges, så man tager den grundige rengøring først på dagen, kan den lette rengøring sagtens foretages i løbet af dagen, hvad enten det er på gangarealer, kontorer eller undervisningslokaler. Samtidig kan det give mulighed for at prioritere mere rengøring af toiletter for eksempel", siger en rengøringsleder.

Eksempel på arbejdsplan

”

Hos os er en af en rengøringsassistenterne blevet kåret til månedens medarbejder på en skole. Det sender i hvert fald et signal om, at alle medarbejdere er en del af personalegruppen på lige fod.

rengøringsleder

2. Kommunikation er nøglen

Hvis rengøringsplanerne skal fungere optimalt, skal kommunikationen mellem rengøringsledelsen og rengøringsassistenterne samt henholdsvis lærere, ledere og elever prioriteres højt. Rengøringsassistenterne skal vide, hvornår de kan gøre rent i de forskellige lokaler, mens lærerne skal vide, at synlig rengøring er en prioriteret del af skolens hverdag.

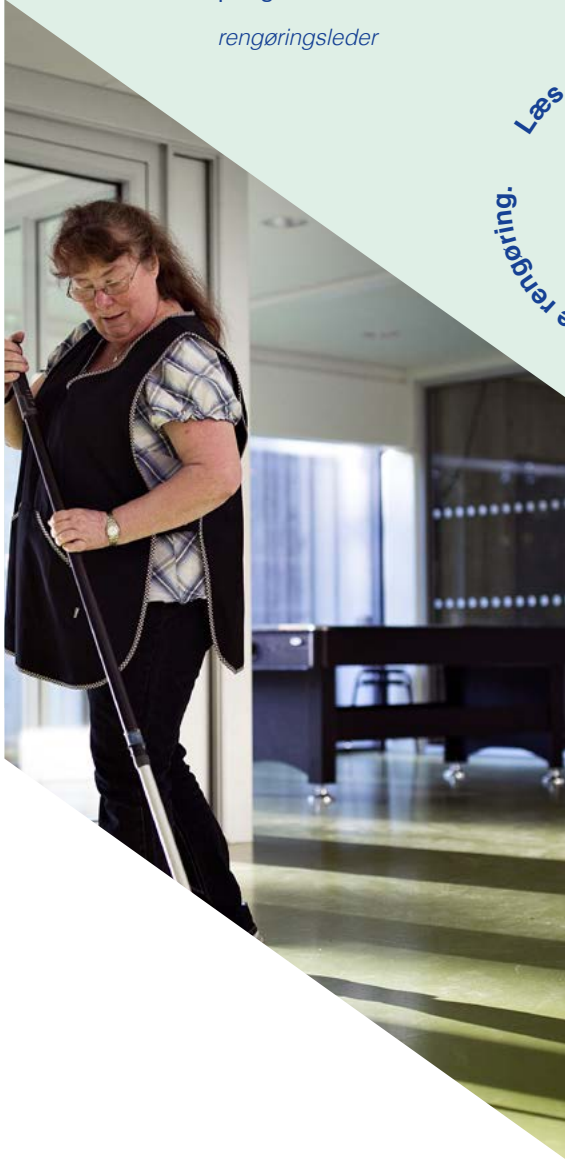
Kommunikationen mellem lærere og rengøringsledere/rengøringsassistenter handler også om, hvem der gør hvad. Hvilke opgaver skal rengøringen udføre, og hvilke opgaver løser lærerne / eleverne selv? Det gælder fx i forhold til, hvem der tømmer papirkurve eller sætter stole op. Nogle skoler har i den forbindelse valgt at tage temaet om oprydning og rengøring op på forældremøder.

God kommunikation kræver også, at samspillet mellem rengøringsmedarbejderne og eleverne fungerer. På nogle skoler har man fx lavet en pjece, der fortæller, hvad eleverne skal gøre for at hjælpe i forhold til rengøringen. Andre skoler har indført miljøvægge, der dels giver eleverne mulighed for at se et billede af rengøringsmedarbejderen og skrive beskeder til ham eller hende, og dels indeholder de redskaber, som eleverne skal bruge for at få ryddet op i klasselokalet, så det er klar til rengøring.

En anden måde at forbedre kommunikationen mellem rengøringsassistenter og lærere samt elever kan være med en logbog eller beskeder på tavlen.

”På den måde kan rengøringsassistenterne rose eleverne eller fortælle, hvis der er noget, som de skal være bedre til, når lokalerne skal gøres parate til rengøring. Det giver et godt forhold til eleverne, hvis man fx lige må skrive til dem på tavlen. Når vi gør noget for dem, så gør de også noget for os,” siger en rengøringsassistent.

Et af de steder, hvor man har arbejdet meget med kommunikationen, er Silkeborg Kommune, der har indført ”dialogbaseret rengøring”. Det betyder bl.a., at kommunen lægger vægt på, at rengøringsassistenterne er en del af arbejdspladsen – fx skolen -, og at de løbende er i dialog med brugerne af skolens lokaler om rengøring ud fra nogle fastsatte kriterier, der viser, hvordan lokalerne skal se ud før og efter en rengøring.

3. Nedbryd barriererne

Selv om rengøringsassistenterne går side om side med skolens øvrige personale, er det ifølge flere af deltagerne på projektets netværk ikke altid, at de ser sig selv som en integreret del af skolens medarbejderstab. Det er derfor værd at overveje, hvordan man som skoleledelse bruger sine personalemøder, og hvem der bruger personalerummet.

“Hos os er en af rengøringsassistenterne blevet kåret til månedens medarbejder på en skole. Det sender i hvert fald et signal om, at alle medarbejdere er en del af personalegruppen på lige fod”, forklarer en rengøringsleder.

Det kan også være med til at nedbryde eventuelle barrierer for synlig rengøring, hvis rengøringsledelsen er i løbende dialog med skolens MED-udvalg. Det giver både rengøringsledere og rengøringsassistenter mulighed for at være opdateret i forhold til, hvad der rører sig på skolen og på den måde bedre kunne planlægge rengøringen.

4. Kompetenceudvikling /uddannelse

Synlig rengøring stiller store krav til rengøringsassistenterne, fordi deres arbejde netop bliver mere synligt. Derfor er det vigtigt, at de er klædt på til at arbejde, mens både elever, lærere og forældre er til stede på skolen. De skal bl.a. kunne fortælle om, hvorfor og hvordan de gør rent, hvis der er nogen, der spørger til det. Med andre ord skal de også kunne stå på mål for synlig rengøring og kunne fortælle, hvorfor det er vigtigt.

Samtidig er det vigtigt, at rengøringsassistenternes faglighed er opdateret. Det kan fx være i form af undervisning i forhold til, hvordan man som rengøringsassistent bedst muligt kan planlægge og tilrettelægge sit arbejde, hvordan man skal dosere rengøringsmidlerne, hvordan man bringer sin faglighed i spil, eller hvordan man kommunikerer med kolleger og brugere.

5. Ledelsens rolle

Skolens ledelse har stor indflydelse på, om det fungerer med synlig rengøring på den enkelte skole. Det er ledelsens opgave at sørge for, at rammerne er til stede, og at både forældre, lærere og elever ved, hvorfor der bliver gjort rent i skolens åbningstid. Skoleledelsen kan fx sørge for, at rengøringsmedarbejderne bliver præsenteret for eleverne i de forskellige klasser, så de ved, hvem det er, der gør rent.

Synlig rengøring kan godt give nogle konflikter, hvis der ikke er gjort ordentlig klar til rengøring i et klasse-lokale, eller hvis lærerne mener, at rengøringen er i vejen for undervisningen. I de tilfælde er det ledelsens (både rengøringsledelsen og skoleledelsen) opgave at sørge for, at kommunikationen mellem medarbejderne fungerer, og at eventuelle konflikter bliver løst.

Tips

Planlæg rengøringen.

Tag den grundige rengøring først, og udnyt, når eleverne skifter lokaler

Tal med hinanden.

Fortæl hinanden, når noget er godt, og når der er brug for forbedring, hvad enten det er i forhold til selve rengøringen eller arbejdet med at gøre lokalerne rengøringsparate

Én skole, én personalegruppe.

Sørg for, at alle skolens medarbejdere føler sig som en del af en samlet personalegruppe. Det gør det lettere at arbejde sammen og komme med ris og ros

Klæd rengøringspersonalet på.

Giv rengøringspersonalet mulighed for at udvikle deres kompetencer og faglighed – bl.a. så de bedre kan planlægge arbejdet

Tag ansvar.

Som leder er det din opgave at sørge for, at synlig rengøring fungerer for alle parter. Du skal bl.a. sørge for, at kommunikationen mellem rengøringsledelsen, rengøringsassistenter, lærere og elever fungerer, så lærerne kan undervise samtidig med, at rengøringsassistenterne gør rent og vice versa.